

מדינת ישראל

המשרד להגנת הסביבה

מדיניות המשרד להגנת הסביבה

בתחום קרקעות מזוהמות

המרכז הבינתחומי בהרצליה

ד"ר זהר ירמיהו

ממונה קרקעות מזוהמות

■ בשנת 2004 פרסם המשרד להגנת הסביבה את מסמך "ערכי סף

ראשוניים למזהמים בקרקעות" הנקבעים לפי שימושי קרקע

(מגורים, תעשייה, חקלאות) ומרחק ממפלס מי תהום.

ערכי הסף ראשוניים נסמכים על ערכים מבוססי סיכון שאינם

ספציפיים לאתר ונחשבים למחמירים ביותר לשיקום.

■ בשנת 2007 ניסחה אדם טבע ודין הצעת חוק שיקום קרקעות

מזוהמות.

■ בשנת 2011 הוגשה הצעת חוק ממשלתית למניעת זיהום קרקע

ולטיפול בקרקעות מזוהמות (עברה בקריאה ראשונה):

א. איסור על זיהום קרקע

ב. מיפוי וריכוז קרקעות מזוהמות אצל רשם המקרקעין

ג. אחריות על שיקום קרקע

ד. הקמת קרן שיקום

■ בשנת 2013 הוחל דין רציפות (הגעה להסכמות).

■ בשנת 2014 פרסם המשרד טיוטת מדיניות להערות הציבור לפיה החקירה ושיקום של קרקעות מזוהמות תהיה על פי סדרי עדיפויות, המבוססים בעיקרם על קיומו של סיכון לציבור ו/או לסביבה.

קרקע מזוהמת בסיכון

מקור
זיהום

מסלולי
חשיפה

רצפטור

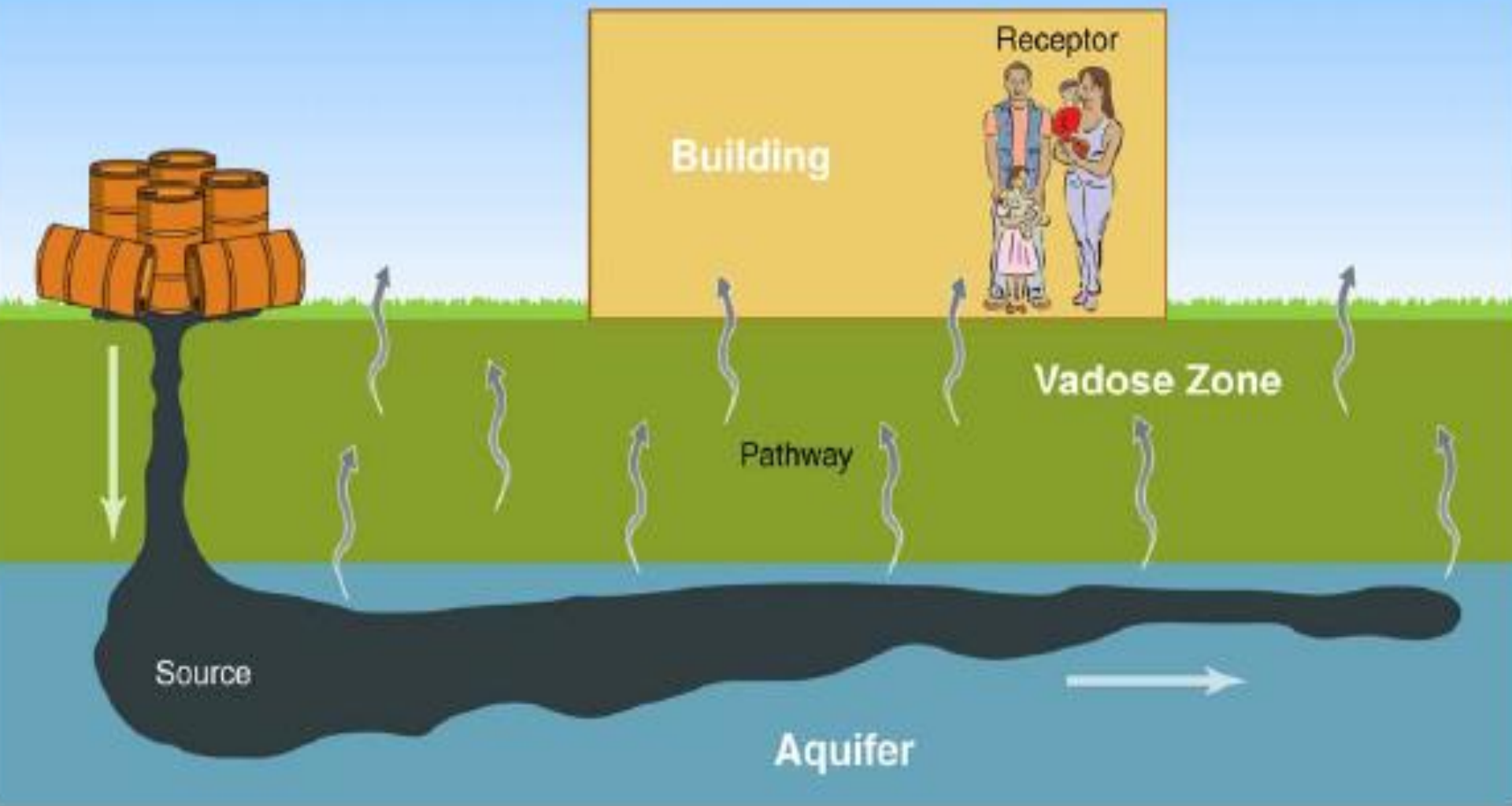

מדינת ישראל

המשרד להגנת הסביבה

דרכי חשיפה למזהמים בקרקע

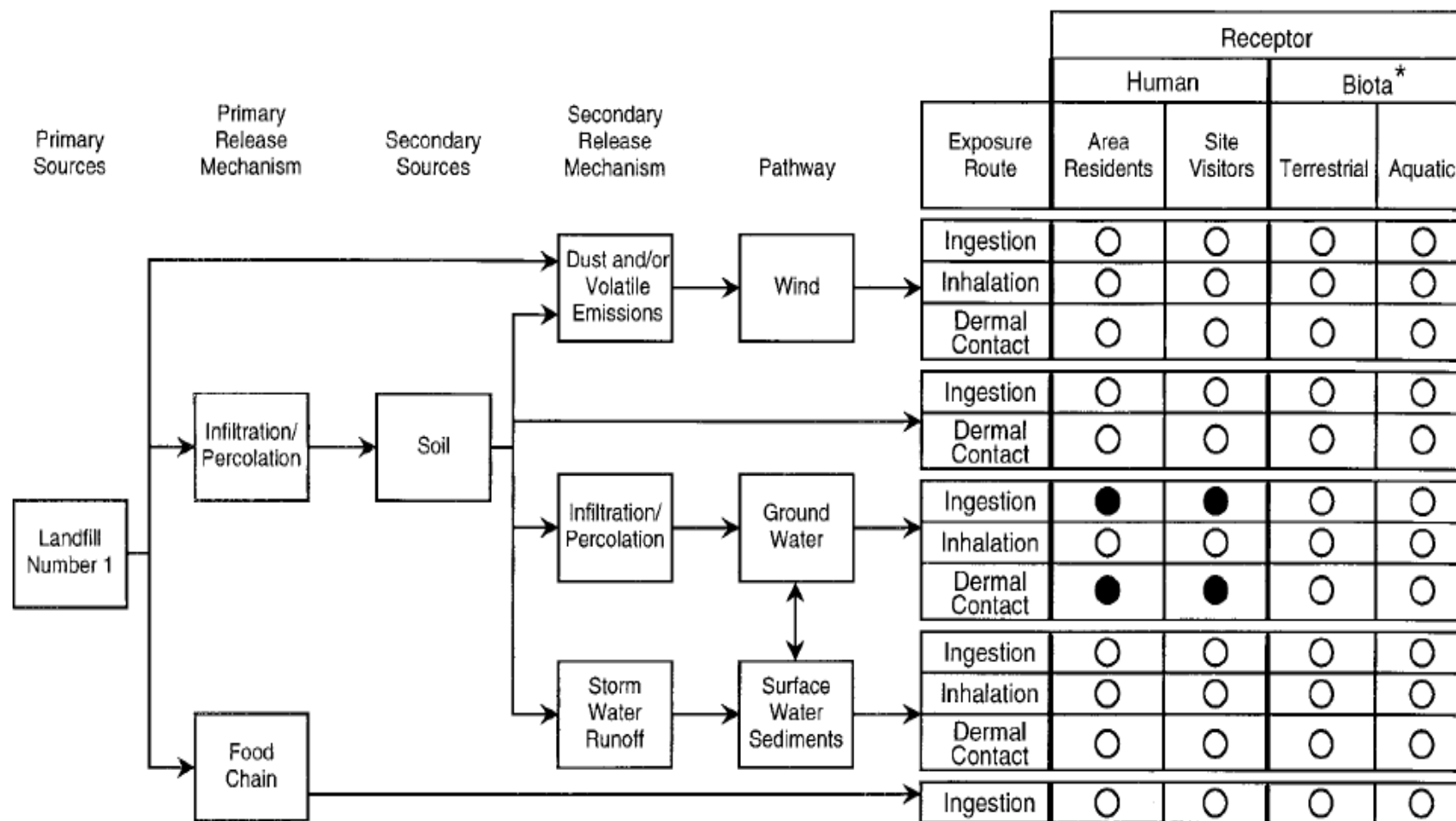

דרכי חשיפה למזהמים בקרקע

מי תהום	חקלאות	מסחר ותעשייה	פארק	מגורים	דרך חשיפה
	X		X	X	בליעה
	X		X	X	חשיפה עורית
	X	X	X	X	נשימת אדים
	X	X	X	X	נשימת חלקיקים
	X			X	בליעת צמחייה
X					שתיית מי תהום

דרכי חשיפה למזהמים בקרקע

סדר עדיפויות וקבוצות מיקוד

עוסק בחומר מזהם

**עוסק בפעילות
מזהמת**

**עוסק בפעילות
מזהמת בסיכון**

- קבוצה רחבה של עוסקים;
- הסדרה שוטפת של הפעילות בעסק, מתן הוראות למניעת זיהום קרקע וטיפול מידי בעת אירוע זיהום (היתר רעלים);

- ישנם אלפי עוסקים;
- תוטל חובה לבצע סקר היסטורי בשלב שלפני סגירת העסק;
- דרישות ספציפיות יוגשו כחלק מהתנאים בהיתרי הרעלים;

- ישנם כ- 500 עוסקים;
- תוטל חובה לבצע סקר היסטורי במסגרת תנאי רישיון עסק ולעדכנו מידי 7 שנים;

פעילויות מזהמות

עוסק בפעילות מזהמת		עוסק בפעילות מזהמת בסיכון	
תפעול מטמנות (10 טון/יום)	תחנות תדלוק*	טיפול וסילוק של פסולת מסוכנת	חוות מיכלי דלק בכושר אחסנה של 1,000 מ"ק
מכבסות לניקוי יבש	חוות מיכלי דלק בכושר אחסנה של 150 מ"ק*	ייצור בקנ"מ תעשייתי של חנ"מ	ייצור ועיבוד מתכות
הובלה והזרמת דלק בצנרת תת"ק	הכנה, עיבוד ואיחסון דלק מוצק	ייצור בקנ"מ תעשייתי של מוצרים פרמצבטיים	תעשייה כימית
עיבוד עורות תעשייתי	יישום גלון או ציפוי מתכות*	טיפול פני שטח של חומרים באמצעות ממסים (50 טון/שנה)	תחנות תדלוק באיזור רגישות הידרולוגית א ו- א1 שהוקמו לפני 1997
שימוש בממיסים אורגניים (10 טון/שנה) *	טיפול פני שטח של מתכות*	בנייה צביעה או הסרת צבע מאניות באורך 100 מטר	ייצור ועיבוד דלקים

טיפול בקרקע מזוהמת

- הפחתת ריכוזם של חומרים מסויימים שנמצאים בקרקע כך שנוכחותם לא תהווה סכנה לבריאות הציבור או לסביבה (שיקום).
- מיגון ואיטום בפני חדירת חומרים מזהמים מהקרקע

סיום טיפול בקרקע מזוהמת

- בתום השיקום יינתן לגורם המשקם אישור בכתב בדבר סיום הטיפול. האישור עשוי להיות מותנה בתנאים, לרבות ביצוע תקופתי של בדיקות, ניטור ודיגום בקרקע.

כלים ליישום המדיניות

- **תנאים ברישיון עסק** – במסגרת התנאים שקובע המשרד ברישיונות עסק ישולבו תנאים בתחום מניעה וטיפול בזיהומי קרקע
- **תנאים בהיתרי רעלים** – במסגרת היתרי רעלים (מכוח חוק חומ"ס) קיום דרישות למניעת זיהום קרקע, ביצוע סקר קרקע ושיקום.
- **הליכי תכנון ובניה** – במסגרת הליכי התכנון או רישוי הבניה נדרשים תהליכי סקירה ושיקום.

שקיפות מול הציבור

- אתר המשרד – פרסומים חקירות שנעשו באתרים שונים בארץ ודו"חות מוזמנים ("הערכת עלויות ארצית של סקירה וטיפול בקרקעות מזוהמות")
- אתר Govmap – קיימת שכבת מידע בשם "שימושים תעשייתיים ואחרים" (אזורי תעשייה).
- אתר מחוז ת"א – פרסום מפת מתווה הכוללת אזורי מיגון מבנים מפני חדירת גזים

שקיפות מול הציבור

- הנחיות מקצועיות – המשרד יפרסם נהלים והנחיות מקצועיות, אשר יגדירו את אופן ביצוע דרישות המשרד בתחום הקרקעות
- עדכון הנחיות מקצועיות – הנחיות יעודכנו מעת לעת, בהתאם להתפתחות הידע המקצועי בארץ ובעולם (ASTM, USEPA).
התהליך יעשה תוך שיתוף הציבור וגורמים בעלי עניין, ופרסום ההנחיות להערות הציבור טרם פרסומן.

מדינת ישראל

המשרד להגנת הסביבה

מדרון יפו אחרי שיקום

מדרון יפו לפני שיקום

